

Весела браћа жалосна им мајка

ДРАГАН ДОБРАШИНОВИЋ

„Гледао сам то сваки дан и дозлогрдило ми. Рекох себи: треба на неки начин показати овим људима у какву су несрећу запали, морално утицати на њих.“

Урош Предић, 1857–1953.

Ко је следећи? Ово је било питање свих питања 2013. године. У комешању које је захватило биртију у коју је протеклих деценија претворено српско друштво и све њене госте колективно преселило у евроентузијастичну кладионицу, лицитирање је постало омиљена спортска дисциплина.

Редови кандидата за хапшење били су дуги, а редови кандидата за рехабилитацију кратки и готово не приметни. Како је време одмицало, први су се скраћивали а други продужавали. Ликови из галерије ужаса лагано и готово не приметно су већ спаковано топло ћебе замењивали новим паметним телефонима, а већ виђене тесне и мрачне затворске ћелије пространим и светлим државним и градским кабинетима.

Архитекте, наручиоци и главни извођачи пљачкања, уништавања и злостављања Србије, остали су, наравно, недодирљиви и безбедни. Тек понеки од политичко-мафијашких друголигаша и зонаша, зачињени водећим тајкуном, сусрео се са чекићем правде који је, уместо надлежних институција, у рукама држао шеф свих служби задужен за све. Чекић, израђен од нулте толеранције на корупцију, произведен је, разуме се, од нерђајућег материјала. Разлог је једноставан. Пластика није подложна корозији.

Све у свему, изгледа да ни у протеклих 365 дана није било ниједног у којем у Србији није убијана правда, обесмишљавана нада, понижаван здрав разум? Да ли су то узалудност и бесмисао наша колективна судбина или је и у нашој антиутопији могућ, ако не баш срећан крај, а оно макар разуман заокрет? Или од каљуге, на коју је онима који меју да слушају својевремено добронамер-

но указао Арчибалд Рајс, пут ипак, неминовно, води у живо бласто?

Ако предаја и одустајење, и поред свега, нису опције и ако се друштву мисли добро а против корупције планира озбиљно, неке се ствари не смеју а неке морају урадити. И о понечему би, наравно, вредело размислити. На оно што је у успешним демократским друштвима аксиом, овде би ваљало подсетити све, а превасходно политичке и друштвене лидере, шта год то у нашем случају значило и подразумевало.

Најпре, нема компромиса и договора са корумпираним политичарима и криминалцима, ма ко били, одакле год долазили и ко год иза њих стајао. Криминалци се не аболирају већ се процесуирају. Затим, институције не предводе послушни и не приметни, већ кредибилни и одговорни. Даље, политичка елита се не прави од предполитичког радиоактивног отпада, већ од најбољих и најуспешнијих делова друштва. Онда, стратегије и законе не пишу они који то воле, већ они који то знају и разумеју. Потом, ниједан коалициони споразум нити политички договор није и не може бити старији од јавног ин-

тереса базираног на суштинским потребама друштва. И на крају, нема патетичних излива на ивици суза, јефтине демагогије и измиривања олако изречених обећања о трошку грађана. Све то може, али на свој рачун и из свог џепа.

Пут до оздрављења друштва води преко оздрављења политичке и друштвене елите, јачања институција и изналажења нових и ефикасних модела њиховог деловања. Уколико наде у оздрављење елите нема, а биће да је у нашем случају здравствени билтен управо такав, друштво или проналази снагу и начин да генерише другачији систем вредности и нову елиту или пропада.

У ситуацији када је потпуно јасно да са слабирним институцијама, добровољно и пројектовано лишеним интегритета, вођеним, по правилу, без ентузијазма и осећаја друштвене одговорности, уз одсуство јасне, одрешите и јавно изговаране критичке мисли нема изласка из лавиринта, отвара се простор за оне који могу више, знају боље,

виде даље. Оне за које држава није шатра, друштво није параван, јавна функција није дозвола за беспризорно пљачкање и понижавање грађана.

Јавни позив за изградњу српског друштва и државе по мери њених грађана, оних који су ту и оних који долазе, расписан је, и то не виде само они који то не желе. Расписали су га бахатост, неодговорност, немар, неиспуњена обећања, изневерена очекивања, недостатак елементарне солидарности, сиромаштво, расипање туђим новцем, криминал, корупција, немоћ институција. Изговора више нема, као што нема ни других који ће тај велики посао урадити уместо оних који то једини могу. А то не могу ни добри, ни бољи, већ само најбољи. Време је за најбоље!

А ако и овог пута са најважнијег посла изостану најбољи, он неће допасти у руке ни добрих ни бољих, већ истих оних који деценијама Србију укопавају у муљ и блато. Исте оне веселе браће, жалосна им мајка. И нама са њима.

